

KONTEKST:

Potrebno utvrditi slučajeve torture i drugih nehumanih ili degradirajućih postupaka od strane pripadnika bezbednosnih snaga zatvorima u Iranu, u cilju analize i donošenja odluke u konkretnom slučaju, a povodom zahteva za azil lica poreklom iz Irana, prema izjavi iznetoj na zahtevu za azil i usmenoj raspravi;

PITANJE: Tortura i drugi nehumani ili degradirajući postupci od strane pripadnika bezbednosnih snaga u zatvorima u Iranu

ODGOVOR:

Iako Ustav i zakon zabranjuju torturu, postoje brojni izveštaji o tome kako pripadnici bezbednosnih snaga i zatvorsko osoblje vrše torturu nad licima u pritvoru i zatvorenicima.^{1 2}

Specijalni izvestilac Ujedinjenih nacija za slučajeve mučenja i drugih surovih, nehumanih ili degradirajućih postupaka ili kažnjavanja, Huan Mendez je objavio da su batinanje, boravak u samici, maltretiranje i uskraćivanje medicinske nege uobičajena praksa postupanja pripadnika bezbednosnih snaga u Iranu.³ Ovakvo ponašanje se uglavnom primenjuje prema članovima opozicije, novinarima, aktivistima za ljudska prava i drugim manjinskim grupama.⁴

Početak novembra 2012. godine, poznati iranski bloger i opozicioni aktivista Sattar Beshehti je umro od posledica mučenja u zatvoru Evin u Teheranu.^{5 6 7} Sattar Beshehti je prethodno krajem oktobra 2011. godine uhapšen zbog ugrožavanja nacionalne bezbednosti svojim pisanjem na blogu i na stranicama društvene mreže Facebook.^{8 9} Nakon nekoliko dana boravka u pritvoru, vlasti su pozvale članove porodice da preuzmu telo preminulog blogera,

---

¹ United States Department of State: Country report on human rights practices for 2011: Iran/ Section 1. Respect for the integrity of the person, including freedom from/ c.Torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment, 24.maj 2012. - <http://www.state.gov/documents/organization/186637.pdf>, pristupljeno 07.12.2012.

² International Campaign for Human Rights in Iran: The deteriorating human rights situation in Iran requires a Special Rapporteur, 12.mart 2012. - <http://www.iranhumanrights.org/2012/03/monitoring-iran-monitoring-iran/>, pristupljeno 14.12.2012.

³ United States Department of State: Country report on human rights practices for 2011: Iran/ Section 1. Respect for the integrity of the person, including freedom from/ c.Torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment, 24.maj 2012. - <http://www.state.gov/documents/organization/186637.pdf>, pristupljeno 07.12.2012.

⁴ United States Department of State: Country report on human rights practices for 2011: Iran/ Section 1. Respect for the integrity of the person, including freedom from/ c.Torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment, 24.maj 2012. - <http://www.state.gov/documents/organization/186637.pdf>, pristupljeno 07.12.2012.

⁵ Guardian: Iran accused of torturing blogger to death, 08.novembar 2012. - <http://www.guardian.co.uk/world/2012/nov/08/iran-accused-torturing-blogger-death>, pristupljeno 24.12.2012.

⁶ Breitbart: Iranian blogger who challenged leaders tortured to death, 20.novembar 2012. - <http://www.breitbart.com/Big-Peace/2012/11/19/Iranian-Blogger-Who-Challenged-Leaders-Tortured-To-Death>, pristupljeno 24.12.2012.

⁷ Huffington Post: Sattar Beshehti, Iranian blogger, reportedly tortured to death in prison, 08.novembar 2011. - http://www.huffingtonpost.com/2012/11/08/sattar-beheshti-dead-iran_n_2095075.html#slide=more254286, pristupljeno 24.12.2012.

⁸ Huffington Post: Sattar Beshehti, Iranian blogger, reportedly tortured to death in prison, 08.novembar 2011. - http://www.huffingtonpost.com/2012/11/08/sattar-beheshti-dead-iran_n_2095075.html#slide=more254286, pristupljeno 24.12.2012.

⁹ Guardian: Iran accused of torturing blogger to death, 08.novembar 2012. - <http://www.guardian.co.uk/world/2012/nov/08/iran-accused-torturing-blogger-death>, pristupljeno 24.12.2012.

koje je imalo ulubljenja na lobanji i vidljive tragove mučenja na ostatku tela.¹⁰ Članovima porodice je zaprećeno da ne smeju da pričaju da je preminuli Beshehti bio žrtva torture od strane pripadnika bezbednosnih snaga.^{11 12}

Neke od uobičajenih metoda mučenja i zlostavljanja koje se koriste prilikom pritvaranja i u zatvorima su: batiranje, silovanje, seksualno ponižavanje, šutiranje privedenih lica vojničkim čizmama, vešanje privedenih lica za ruke i noge, pravljenje opekotina uz pomoć cigareta, čupanje noktiju, uskraćivanje sna, šibanje kablovima, dok se u nekim slučajevima pritvorenci teraju da jedu izmet.^{13 14}

Kako bi se mučenje intenziviralo, zatvorenici prvo bivaju poliveni vodom, a potom udarani strujom iz električnih kablova.¹⁵ Električni kablovi se koriste i u svrhu izvođenja elektrošokova na reproduktivnim organima pritvorenika.¹⁶

Nekoliko žrtava mučenja u zatvoru je bilo primorano da uzima halucinogene supstance.¹⁷

Pri iznuđivanju priznanja od zatvorenika, koristi se i metoda „lažnih pogubljenja“ pri čemu se pritvorenicima preta da će odmah biti pogubljeni ukoliko ne priznaju dela.¹⁸ U istu svrhu koriste se i pretnje da će i njihovi članovi porodice biti uhapšeni, mučeni, silovani ukoliko pritvorenik ne prizna da je kriv za dela za koja ga vlasti terete.¹⁹

Kao jednu od tehnika vršenja torture nad pritvorenicima, pripadnici bezbednosnih snaga koriste i „belo mučenje“.²⁰ Naime, zatvorenici se stavljaju u samice koje su obojene u belo, odeća zatvorenika je takođe bela, dok im se kao hrana daju samo bele namirnice na belim tanjirima.²¹ Prilikom boravka u ovim samicama, zatvorenicima je zabranjeno da govore

---

¹⁰ The Daily Beast: World: Friends speak out on Iranian blogger Sattar Beshehti's alleged torture, 15.novembar 2012. - <http://www.thedailybeast.com/articles/2012/11/15/friends-speak-out-on-iranian-blogger-sattar-beheshti-s-alleged-torture.html>, pristupljeno 24.12.2012.

¹¹ The Daily Beast: World: Friends speak out on Iranian blogger Sattar Beshehti's alleged torture, 15.novembar 2012. - <http://www.thedailybeast.com/articles/2012/11/15/friends-speak-out-on-iranian-blogger-sattar-beheshti-s-alleged-torture.html>, pristupljeno 24.12.2012.

¹² Huffington Post: Sattar Beshehti, Iranian blogger, reportedly tortured to death in prison, 08.novembar 2011. - http://www.huffingtonpost.com/2012/11/08/sattar-beheshti-dead-iran_n_2095075.html#slide=more254286, pristupljeno 24.12.2012.

¹³ United States Department of State: Country report on human rights practices for 2011: Iran/ Section 1. Respect for the integrity of the person, including freedom from/ c.Torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment, 24.maj 2012. - <http://www.state.gov/documents/organization/186637.pdf>, pristupljeno 07.12.2012.

¹⁴ Huffington Post World: Iran human rights activist raped, tortured: UN, 12.oktobar 2012. - http://www.huffingtonpost.com/2012/10/11/iran-human-rights-activists_n_1959739.html, pristupljeno 24.12.2012.

¹⁵ United States Department of State: Country report on human rights practices for 2011: Iran/ Section 1. Respect for the integrity of the person, including freedom from/ c.Torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment, 24.maj 2012. - <http://www.state.gov/documents/organization/186637.pdf>, pristupljeno 07.12.2012.

¹⁶ United States Department of State: Country report on human rights practices for 2011: Iran/ Section 1. Respect for the integrity of the person, including freedom from/ c.Torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment, 24.maj 2012. - <http://www.state.gov/documents/organization/186637.pdf>, pristupljeno 07.12.2012.

¹⁷ Huffington Post World: Iran human rights activist raped, tortured: UN, 12.oktobar 2012. - http://www.huffingtonpost.com/2012/10/11/iran-human-rights-activists_n_1959739.html, pristupljeno 24.12.2012.

¹⁸ Huffington Post World: Iran human rights activist raped, tortured: UN, 12.oktobar 2012. - http://www.huffingtonpost.com/2012/10/11/iran-human-rights-activists_n_1959739.html, pristupljeno 24.12.2012.

¹⁹ Huffington Post World: Iran human rights activist raped, tortured: UN, 12.oktobar 2012. - http://www.huffingtonpost.com/2012/10/11/iran-human-rights-activists_n_1959739.html, pristupljeno 24.12.2012.

²⁰ United States Department of State: Country report on human rights practices for 2011: Iran/ Section 1. Respect for the integrity of the person, including freedom from/ c.Torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment, 24.maj 2012. - <http://www.state.gov/documents/organization/186637.pdf>, pristupljeno 07.12.2012.

²¹ Wikipedia: White torture, http://en.wikipedia.org/wiki/White_torture, pristupljeno 12.12.2012.

ili da na bilo koji način ispuštaju glas.²² Ova metoda dovodi do senzorne deprivacije i gubljenja osećaja identiteta kod osobe koja joj je izložena.²³

Novinar Saeed Pourheydar je nakon dva boravka u zatvoru Evin tokom 2010.godine, u svom svedočenju izneo da je psihološko zlostavljanje metodom „belog mučenja“ bilo najveće zlostavljanje koje je pretrpeo za vreme svog boravka u zatvoru koje mu je ostavilo trajne posledice.²⁴

KOMENTAR/ZAKLJUČAK:

Iz prethodno navedenih tvrdnji može se izvesti zaključak da je tortura, kao i nehumano i degradirajuće ponašanje od strane pripadnika bezbednosnih snaga u značajnoj meri prisutno u iranskim zatvorskim institucijama. Takođe se jasno uočava da su najčešće žrtve prethodno spomenutih oblika mučenja protivnici i kritičari iranskog režima.

---

²² Wikipedia: White torture, http://en.wikipedia.org/wiki/White_torture, pristupljeno 12.12.2012.

²³ Wikipedia: White torture, http://en.wikipedia.org/wiki/White_torture, pristupljeno 12.12.2012.

²⁴ International campaign for human rights in Iran: Torture at Evin prison: Journalists own experiences and his interviews with 19 political prisoners, 02.jun 2011. - <http://www.iranhumanrights.org/2011/06/saeed-pourheidar-1/>, pristupljeno 24.12.2012.